

Ombilda ekonomisk förening till ideell

Många inregistrerade föreningar önskar komma ur föreningsregistret, men man vill inte träda i likvidation. Här lämnas kortfattade anvisningar hur man kan gå tillväga.

Tidigare rådde en allmän uppfattning att en bygdegårdsförening var tvungen inregistrera sig som ekonomisk förening för att kunna få exempelvis lagfart på tomten samt lån i bank etcetera. Detta har resulterat i att många av våra äldre bygdegårdsföreningar är inregistrerade som ekonomiska föreningar. Inregistreringen som ekonomisk förening medför praktiskt taget inga fördelar, men däremot vissa nackdelar. Om till exempel nyval av styrelseledamot eller firmatecknare sker, ska anmälan därom göras till länsstyrelsen och dessa ändringar är belagda med avgifter.

Enligt nya föreningslagen betraktas en bygdegårdsförening inte som en ekonomisk förening och kan således icke bli inregistrerad, men alla de bygdegårdsföreningar som redan finns i föreningsregistret, får stå kvar där och kan icke komma ur registret på annat sätt än att likvidera. Då likvidationsförfarandet är en rätt omfattande apparat, är det många föreningar, som drar sig för att göra det. Skälen är av två slag, dels det arbete och besvär som är förenat med en likvidation, dels, den kanske viktigaste orsaken, att allmänheten som regel har den uppfattningen, att en förening, som likviderar, är på obestånd. Detta gör att det stora flertalet inregistrerade bygdegårdsföreningar föredrar att stå kvar i föreningsregistret trots de påtagliga nackdelarna.

Enligt nya föreningslagen skall emellertid länsstyrelsen på visst sätt avföra en förening ur föreningsregistret, om det visar sig att föreningen inte bedrivit någon verksamhet under de senaste tio åren.

Om således en bygdegårdsförening vill komma ur föreningsregistret utan likvidation, kan detta ske på följande sätt. **Först bildar man en ny ideell förening.** Sedan beslutar den gamla bygdegårdsföreningen att **överföra sina tillgångar på den nya föreningen** mot att denna förbinder sig att ikläda sig den gamla föreningens skulder. Den gamla föreningen har, sedan man beslutat detta, inget mera sammanträde och väljer aldrig någon ny styrelse utan verksamheten upphör, och efter 10 år så blir föreningen struken ur föreningsregistret. Den nya föreningen övertar således helt den gamla föreningens verksamhet. I praktiken behöver denna ombildning inte betyda något avbräck, eftersom man mycket väl kan välja den gamla föreningsstyrelsen och funktionärer till samma befattningar i den nya föreningen. Den enda ändringen, som bör till, är att den nya föreningen får ett namn, som avviker så mycket från den gamla, att någon förväxling inte kan ske. Om exempelvis den gamla föreningen heter X-torps byggnadsförening, så kan man kalla den nya för X-torps bygdegårdsförening. Heter den gamla föreningen X-torps bygdegårdsförening och man gärna vill ha bygdegård I firmanamnet, så kan detta ske genom att den nya föreningen kallas X-torpsortens bygdegårdsförening eller X-torps nya bygdegårdsförening eller något liknande.

Många gånger är det så, att de gamla bygdegårdarna ägs av intressenter för CUF, JUF eller andra intressesammanslutningar och att man nu i samband med ombildningen vill bredda underlaget för föreningen. Då är det mycket lämpligt att man inbjuder alla föreningar till ett möte i orten och förklarar att den gamla "bygdegårdsföreningen" är beredd att på vissa villkor överlåta lokalen och verksamheten på en ny bygdegårdsförening och så kan man på samma möte bilda den nya föreningen.

Därefter beslutar den gamla föreningen att överföra sina tillgångar på den nya mot att denna ikläder sig den gamla föreningens skulder och förbindelser.

Hur går man tillväga?

Diskussionen om ändring av föreningens karaktär kan självfallet ske på vilket ordinarie eller extra föreningsmöte som helst. Man bör dock i kallelser eller annonser ange att man på sammanträde har för avsikt att diskutera eventuell ändring av föreningens karaktär. Till de medlemmar som är kända för föreningen skall man sända personlig kallelse.

Föreningsmötet måste dock förberedas. "Ombildningen" av föreningen är nämligen att betrakta som en upplösning. I samband med en upplösning, som skulle ha kunnat äga rum genom likvidation, är föreningens medlemmar berättigade att, sedan föreningens skulder betalats, få sin andel av föreningens behållna tillgångar.

Medlemmarna bör därför lämpligen samtidigt som kallelsen tillställas en handling med lydelse enligt bilaga 1. Därigenom kan också intresset för ombildningen konstateras. Det absolut övervägande antalet medlemmar måste härvid ha ställt sig positiva för att ombildningen skall kunna genomföras. I följande exempel utgår vi ifrån att diskussionen om ombildningen förlagts till föreningens årsmöte.

Exempel 1

Det är i detta fall fråga om en förening, där man är belåten med allt som rör föreningen, men man önskar få den ur föreningsregistret utan att behöva likvidera.

Den gamla föreningen väljer styrelse- och funktionärer i vanlig ordning (är det inte fråga om ett årsmöte, så gör man ju inget åt den gamla styrelsen) och efter valen och de stadgeenliga ärendena tar man upp den påannonserade frågan att eventuell ombilda föreningen. Man gör klart för medlemmarna vad det hela rör sig om, nämligen att det i praktiken inte är fråga om annat än att utan likvidation få föreningen ur föreningsregistret.

Men eftersom den gamla föreningen är lagligt inregistrerad, måste vissa formaliteter iakttas. Således måste man formellt bilda en ny förening, som övertar den gamla föreningens verksamhet samt fatta vissa formella beslut angående överlåtelsen med mera. Framhållas bör även att full enighet måste råda om de beslut som fattas, även så bör medlemmarna få klart för sig att denna ombildning av föreningen inte betyder någon som helst ändring ifråga om medlems ansvar och dylikt. I båda fallen är medlem utan personligt ansvar. Efter att således de närvarande blivit ordentligt informerade i frågan, beslutar man ajournera sammanträdet förslagsvis en halvtimme.

Omedelbart sedan klubban fallit för beslutet om ajournering av sammanträdet, framställer ordföranden frågan, om de närvarande är beredda att bilda en ny bygdegårdsförening, som skall överta den gamlas verksamhet. Blir svaret "ja", så beslutar man sedan att anta riksförbundets normalstadgar för bygdegårdsföreningar (ideell förening). Detta sker lämpligen så, att man föredrar paragraf för paragraf och klubbar för varje. Vi får inte glömma att den nya föreningen måste ha **ett namn, som något avviker** från den gamla föreningens.

Därefter utser man styrelse och funktionärer. Till dessa uppdrag väljer man exakt samma personer, som man för en stund sedan valde till den gamla föreningens styrelse och funktionärer eller som vid tidigare ordinarie stämma valts. Nu ajournerar den nya föreningen sitt sammanträde och den gamla återupptar sina förhandlingar.

Den gamla föreningens medlemmar beslutar nu att överlåta föreningens fastighet och övriga tillgångar på den nya föreningen mot att denna förbinder sig att ikläda sig den gamla föreningens skulder och övriga förbindelser. Sedan dessa beslut fattats och styrelsen fått i uppdrag att vidta nödvändiga formaliteter ifråga om överlåtelsehandlingar med mera förklaras årsmötesförhandlingarna avslutade.

Den nya föreningen återupptar sina avbrutna förhandlingar och ordföranden tillfrågar de närvarande om de är beredda att överta den gamla föreningens tillgångar och verksamhet samt ikläda sig betalningsansvar för den gamla föreningens förbindelser. Sedan sammanträdet beslutat detta, uppdrar det åt styrelsen att vidta nödvändiga formaliteter för överlåtelsen med mera.

Därefter förklaras sammanträdet avslutat. I och med detta så bedrivs verksamheten i den nya föreningens namn och styrelsen har nu bara att ordna handlingarna mellan ”de två” föreningarna, så att den gamla föreningen till exempel lagligen avträder fastigheten och den nya föreningen tillträder som ägare och kan söka lagfart.

Genom att den nya föreningen övertar den gamla föreningens samtliga skulder övertas ansvaret för den gamla föreningens insatsskuld till medlemmarna. I samband med ombildningen måste följande beaktas med avseende på insatsskulden.

För medlemmarnas insatsfordringar gäller vanliga preskriptionsregler. Detta innebär att har medlem inte under de senaste tio åren på något sätt hävdat fordringsförhållandet hos föreningen är insatsfordringen avseende insatser inbetalda för mer än tio år sedan preskriberad. Eftersom bygdegårdsföreningar inte till medlemmarna översänder saldobesked eller på annat sätt indirekt till medlemmarna erkänner sin skuld på eget initiativ, uppkommer normalt inte preskriptionsavbrott på annat sätt. De insatser som därför kan sägas ha blivit preskriberade skall direkt överföras till reservfonden.

De medlemmars insatskapital, vilka i samband med föreningens ombildande av en eller annan anledning inte tagit ställning till frågan om de vill avstå från krav på föreningen eller vars insatsfordringar inte preskriberats enligt ovan, bör behandlas på följande sätt. Insatskapitalet i den gamla föreningen förs över till den nya och upptas i dennas bokföring som en särskild skuldpost. Varefter tiden går och fordringarna preskriberas kan skulden successivt föras över till reservfonden enligt föregående stycke. På samma sätt gör man med insatskapitalet som eventuellt inte kan hänföras till bestämda medlemmar på grund av brister i medlemsförteckningarna.

Vad så gäller medlemmar som begärt utträde ur föreningen och återbetalning av insatser bör dessa insatsfordringar inte föras över till nya föreningen utan alltjämt bokföras i den gamla föreningen tillsammans med mot skulden svarande kontanter tillgångar. Vad nu sagts gäller endast om insatsfordringarna inte enligt ovan preskriberats.

Insatskapitalet avseende medlemmar som avstått från ekonomiska krav på den gamla föreningen, bör slutligen överföras till den nya föreningens reservfond i direkt samband med ombildningen.

Exempel 2

Det är i detta fall fråga om en byggnadsförening, vars huvudintressent är ortens CUF- eller JUF-avdelning eller någon annan intressegrupp. Här är ändamålet inte endast att komma

ur föreningsregistret utan man vill samtidigt vidga föreningens underlag, så att samtliga föreningar i orten samt enskilda kan få bli medlemmar.

Den gamla föreningen tar upp frågan om en vidgning av föreningens underlag på ett sammanträde. Man är överens om att det bästa sättet för detta är att bilda en ny förening, som övertar den gamla föreningens verksamhet. Men då den nuvarande föreningen och dess intressenter lagt ner mycket arbete och pengar på lokalen, är man inte villig att helt skänka bort lokalen till en eventuell nybildad förening, utan man diskuterar sig fram till den summa man anser vara skälig för lokalen.

Vi vill nog råda till att man inte sätter denna köpeskilling för högt utan hellre håller den i underkant.

Man inbjuder sedan ortens föreningar och intresserade till ett sammanträde, där bygdens samlingslokalfråga tas upp till behandling. En representant för byggnadsföreningen meddelar, att byggnadsföreningen är villig att mot skälig ersättning överlåta lokalen till ortens föreningsliv, om det finns intresse för saken och man är villig att bilda en bygdegårdsförening, som kan överta lokalen och driva densamma.

Sedan sammanträdet beslutat uttala sig för bildandet av en bygdegårdsförening samt satt till en interimstyrelse, får denna uppdrag att värva medlemmar och undersöka vilket behov av inträdesavgifter som krävs för att föreningen skall kunna köpa fastigheten.

Den nya föreningen. När medlemsvärvningskampanjen är slutförd kallar interimstyrelsen till konstituerande sammanträde, då stadgar antas och styrelse väljes. Man beslutar även att på de villkor som överenskommits mellan byggnadsföreningen och interimstyrelsen köpa bygdegården. Styrelsen får sedan i uppdrag att i samråd med byggnadsföreningens styrelse upprätta köpekontrakt och vidta övriga åtgärder i samband med köpet etcetera.

Önskar den gamla föreningen nu avveckla sina affärer kan man, när föreningen icke har några tillgångar eller skulder, lugnt låta föreningen självdö.

Överlåtelsen av tillgångarna mellan en ny och gammal bygdegårdsförening bör ske som gåva mot att den nya föreningen ansvarar för den gamla föreningens skulder. Anledningen till att gåvoformen bör användas är att bygdegårdsföreningar, ekonomiska eller ideella, är befriade från gåvoskatt och att lagfartsstämpel inte utgår på förvärv genom gåva. Vad gäller lagfartsstämpeln måste dock följande iakttagas. För att den nya föreningen skall kunna få lagfart måste ett formellt riktigt gåvobrev avseende fastigheten upprättas. Minimikraven på ett sådant gåvobrev är att i detta anges vilka som är givare och mottagare och vilken fastighet det gäller. Vidare skall av gåvobrevet uttryckligen framgå att givaren överlåter fastigheten på mottagaren.

Dessutom bör i detta fall i gåvobrevet anges att mottagaren av gåvan som motprestation påtar sig betalningsansvaret för de lån som beviljats den gamla föreningen mot in-teckning eller pantbrev i fastigheten. Därmed reduceras emellertid gåvans värde och det måste observeras att kapitalskulden i övertagna lån får uppgå till högst 75 procent av fastighetens taxeringsvärde. Överstiger kapitalskulden denna procentsats betrakta "gåvan" som köp och stämpelskattebeläggs om ett sådant med tre procent av taxeringsvärdet.

Observera också att samma personer inte får skriva på gåvobrevet för såväl den gamla som den nya föreningen.

Att iaktta vid eventuell ombildning

Om föreningen har statslån måste Boverkets tillstånd att överlåta fastigheten inhämtas och den nya föreningen får hos bostadsstyrelsen anhålla om att få överta statslånet.

Om föreningen har lån måste kreditgivaren godkänna att den nya föreningen träder in som låntagare.

Eventuella reverser måste också skrivas om.

Om föreningen har borgenslån måste också borgensmännen godkänna bytet av låntagare med mera.

Om föreningen har andra skulder, det vill säga små skulder till affärsmän, hantverkare och dylikt, bör dessa klaras upp före eller i samband med överlåtelsen. Man kan nämligen inte överlåta betalningsansvaret för sådana skulder utan betalningsmottagarens medgivande.

Sammanfattningsvis skall föreningens styrelse innan ombildningen begära besked från kreditgivare och borgensmän om man accepterar överlåtelsen av betalningsansvaret.

Upplös inte den gamla föreningen

Det ligger nära till hands att man vid det sista sammanträdet med den gamla föreningen förklarar denna upplöst, men detta skall man inte göra, ty avsikten är ju att den skall själv dö. Förklaras föreningen upplöst är styrelsen ansvarig för att likvidation av densamma sker.

Likvidation är den riktiga och normala vägen om man vill avföra en förening ur föreningsregistret, och det är endast om man av en eller annan anledning inte vill likvidera som man skall använda sig av de här anförda exemplen. Anvisningar ang likvidation kan fås från Bygdegårdarnas Riksförbund.

Lagfart måste den nya föreningen söka på fastigheten och betala den därmed förenade stämpelskatten. Stämpelskatt utgår icke vid gåva, men väl vid köp och då efter köpeskillningens storlek, f n 3 procent. Det är därför av vikt att överlåtelse sker innan lokalen byggs om.

Behöver ni ytterligare upplysningar i berörda frågor står Bygdegårdarnas Riksförbund gärna till tjänst. Är frågorna av den art, att vi måste vända oss till jurist för att få svar, debiterar vi självkostnaderna.

(BILAGOR kan beställas som Word-filer från: info@bygdegardarna.se)

Bilaga 1 ÅÅÅÅ-MM-DD

Undertecknad, medlem i XXX bygdegårdsförening u.p.a., medger härmed att föreningens verksamhet upphör för att övertas av en för ändamålet nybildad ideell förening.

Under förutsättning att nödvändiga beslut för ovannämnda ombildning fattas, avstår jag härmed från varje krav av ekonomisk karaktär som jag må ha på X bygdegårdsförening u.p.a.

ORT ÅÅÅÅ-MM-DD

Till Boverket

XXX bygdegårdsförening anhåller härmed att få överta det statslån som den DD månad ÅÅÅ beviljades XXX bygdegårdsförening u.p.a. till uppförande av allmän samlingslokal på sistnämnda förenings tomt med registerbeteckningen XXX i ORT, KOMMUN, LÄN, och förbinder sig föreningen att till alla delar fullgöra de villkor och förpliktelser som är förbundna med detta lån.

ORT ÅÅÅÅ-MM-DD

XXX bygdegårdsförening

Exempel

(Används ej schablonmässigt. Formuleras från fall till fall. Kan endast användas vid gåva).

ÖVERLÅTELSE

XXX bygdegårdsförening u.p.a. överlåter härmed såsom gåva sin ägandes fastighet XXX i ORT, KOMMUN, LÄN, till XXX bygdegårdsförening.

1. Gåvotagaren, som tar emot gåvan, förpliktar sig samtidigt att överta följande givarens lån mot säkerhet av inteckning/pantbrev i fastigheten.

Svenska Banken, kapitalskuld	XXX kr
upplupen ränta	XXX kr
Totalt	XXX kr
2. Denna gåvas fullbordan är beroende av att gåvotagaren medges att överta ovanstående lån.

ORT ÅÅÅÅ-MM-DD

XXX BYGDEGÅRDSFÖRENING XXX BYGDEGÅRDSFÖRENING u.p.a

Ovanstående personers egenhändiga namnteckningar bevittnas:

Exempel

(Används ej schablonmässigt. Formuleras från fall till fall).

FÖRBINDELSE

XXX bygdegårdsförening, KOMMUN, LÄN, förbinder sig, under förutsättning att XXX bygdegårdsförening u.p.a. överlåter fastigheten XXX i KOMMUN, LÄN, jämte föreningens övriga tillgångar till XXX bygdegårdsförening, att övertaga betalningsansvaret för alla skulder och förpliktelser som må åvila XXX bygdegårdsförening u.p.a.

ORT ÅÅÅÅ-MM-DD

För XXX bygdegårdsförening

Firmatecknarnas egenhändiga namnteckningar bevittnas:

(namn)

(namn)

(adress)

(adress)

Protokollsförslag nr 1

Protokoll fört vid extra stämma med XXX bygdegårdsförening u.p.a. i bygdegården den DD MM ÅÅÅÅ.

§1

(Mötets öppnande)

§2

(Val av ordförande och vice ordförande för stämman)

§3

(Anmälan av styrelsens val av sekreterare för stämman)

§ 4

(Fastställande av röstlängd)

§5

(Val av justeringsmän)

§6

(Fråga om stämman utlysts i behörig ordning)

§7

Upptogs den tidigare väckta frågan att ombilda föreningen från ekonomisk till ideell förening. Föreslog styrelsen bildandet av en ny ideell förening i vilken den gamla föreningens medlemmar förutsättes ingå. Sedan denna nya förening bildats, överför den gamla föreningen sina tillgångar på den nya föreningen mot att denna förbinder sig att överta den gamla föreningens skulder och övriga förbindelser.

Diskuterades frågan.

Stämman beslöt enhälligt att antaga styrelsens förslag.

§8

Beslöts att ajournera stämman för att ge de närvarande tillfälle att bilda den nya föreningen.

§9

Återupptogs de ajournerade förhandlingarna.

§ 10

Stämman beslöt enhälligt att på lämpligt sätt överlåta XXX bygdegårdsförening u.p.a. fastighet XXX i KOMMUN jämte föreningens övriga tillgångar till XXX bygdegårdsförening.

§11

Beslöts uppdra åt styrelsen att vidtaga erforderliga formaliteter ifråga om överlåtelsehandlingarnas upprättande samt i övrigt föra föreningens talan.

Vid protokollet:

Justeras:

Protokollsförslag nr 2

Protokoll fört vid konstituerande stämma i bygdegården den DD MÅNAD ÅÅÅÅ med intresserade för bildandet av en ideell bygdegårdsförening med ändamål att överta den gamla bygdegårdsföreningens verksamhet.

§1

(Mötets öppnande)

§2

(Val av ordförande)

§3

(Val av sekreterare)

§4

(Val av justeringsmän)

§5

(Beslut om att bilda en bygdegårdsförening)

§6

Beslöts att föreningen skulle heta XXX bygdegårdsförening.

§7

(Antagande av stadgar)

§8

(Val av styrelse och suppleanter)

§9

(Val av revisorer och suppleanter)

§10

(Val av ombud till bygdegårdsdistriktets årsmöte)

§11

(Val av eventuella övriga ombud etcetera)

§12

Beslöts ajournera sammanträdet

§ 13

Beslöts återuppta de ajournerade förhandlingarna

§14

Då XXX bygdegårdsförening u.p.a. beslutat att till XXX bygdegårdsförening överlåta sin ägande fastighet XXX i KOMMUN jämte övriga tillgångar mot att XXX bygdegårdsförening förklarar sig villig att ikläda sig betalningsansvar för XXX bygdegårdsförenings u.p.a. skulder och övriga förbindelser, beslöt sammanträdet enhälligt att acceptera erbjudandet och ikläda sig föreskrivna förbindelser.

§ 15

Uppdrogs åt styrelsen att vidtaga erforderliga formaliteter i samband med övertagandet av XXX bygdegårdsförenings u.p.a. tillgångar och skulder.

Vid protokollet:

Justeras: